

Chúng tôi về quê hương của anh hùng liệt sĩ Việt Sơn ở phường Long Tuyền, quận Bình Thủy, thành phố Cần Thơ vào những ngày cuối năm 2004. Trời trong xanh, nước dưới sông đượm một màu phù sa đỏ đục. Xe chúng tôi chạy bon bon trên con đường bê tông dẫn vào khu di tích Vườn Mận, mới vừa được công nhận là khu di tích lịch sử cách mạng của thành phố Cần Thơ. Vườn Mận, nơi đã từng một thời là căn cứ tiền phương của quân dân ta trong trận Tổng công kích tết Mậu Thân và ở thành phố Cần Thơ... Vợ của liệt sĩ Việt Sơn hãy còn sống, năm nay đã 67 tuổi, vẫn còn minh mẫn. Bà Nguyễn Thị Gầy và những đồng chí địa phương, đã kể lại cho chúng tôi nghe chuyện Việt Sơn - Lê Văn Bì - người cán bộ ưu tú của lực lượng an ninh vũ trang, người bí thư chi bộ, Anh hùng LLVTND Cần Thơ - Cuộc đời của Việt Sơn là một tấm gương chiến đấu hy sinh dũng cảm trong những ngày tháng ác liệt, bị thương và hào hùng nhất của cuộc chiến tranh chống Mỹ cứu nước.

Anh hùng Việt Sơn tên thật là Lê Văn Bì sinh năm 1934 tại làng Long Tuyền nay thuộc quận Bình Thủy thành phố Cần Thơ, thời thơ ấu cho đến lớn lên làm thuê, ở mướn cho bọn địa chủ. Những tưởng cuộc đời của những người nông dân bị chìm đắm trong áp bức, nô lệ và tối tăm mãi mãi... - Cách mạng mùa thu tháng 8 năm 1945 đã thổi một luồng gió mới, đổi đời họ. Bọn địa chủ bị lật đổ, người nông dân được làm chủ mảnh vườn, miếng ruộng mà suốt đời, họ có nằm mơ cũng không thấy. Gia đình Việt Sơn được cách mạng cấp đất canh tác, trong thâm tâm họ nguyện một lòng theo Đảng, theo Bác Hồ...

Đông khởi 1960, cả miền Nam hứng hực nổi dậy... Việt Sơn thoát ly. Anh vào lực lượng vũ trang, trực tiếp chiến đấu, bỏ lại quê nhà, người vợ hiền thân yêu và hai đứa con còn nhỏ dại! Qua quá trình công tác và chiến đấu, Việt Sơn được trên chú ý và rút anh về khu, bổ sung vào lực lượng an ninh vũ trang, lãnh trọng trách bảo vệ các đồng chí lãnh đạo.

Sau Mậu Thân 1968, địch phản kích ác liệt, cơ sở ta có nơi không còn nữa, tình đề nghị khu cho rút đồng chí Việt Sơn về và phân công phụ trách bí thư chi bộ xã Long Tuyền, một địa bàn trọng yếu, nơi tiếp giáp với các cơ quan đầu não của địch ở Quận khu 4 lúc bấy giờ...

"... Đã hơn ba mươi năm... Nhưng

chúng cần quét dữ lắm! Sau tết Mậu Thân, lực lượng ta ở vùng ven còn rất mỏng. Ở địa bàn xã Long Tuyền, chúng đóng trên 25 đồn bót, 7 đoàn binh định thay phiên nhau ngày đêm "xúc tát" sục sạo, nhưng đồng chí Việt Sơn vẫn chấp hành tốt lệnh của trên, kiên cường bám trụ để giữ cơ sở cách mạng..."

NGƯỜI ANH HÙNG Ở VƯỜN MẬN CỦA ĐẤT CẦN THƠ

• Bút ký: ĐẶNG HOÀNG THẨM

chúng tôi không thể nào quên được những ngày tháng cam go, ác liệt ấy!" - Ông Đinh Công Tam - nguyên Trưởng ban Tuyên huấn Huyện ủy Châu Thành, hoạt động vùng ven thành phố Cần Thơ những năm 1969 - 1972, nói: "Tụi nó đông lắm,

... Ngày 10 tháng 04 năm 1971, quân địch từ Bình Thủy và chi khu Cái Răng do tên thiếu tá Mỹ, chỉ huy trưởng chỉ huy, mở cuộc càn quét vào khu vực xã Long Tuyền tìm diệt cơ sở cách mạng. Chúng phát hiện và bắn chết đồng chí Phương, ở chung cụm với Việt Sơn. "Chú Phương là người ở miền Bắc mới về. Chẳng biết cha mẹ, quê quán, vợ con ở đâu... Tội nghiệp!" - Mẹ Gầy xúc động nói - Sau đó, chúng lùng sục gặt gao từng lùm cây, bụi cỏ. Đồng chí Việt Sơn ẩn nấp dưới một hầm bí mật, được đào giữa hai ngôi mộ đá, có mái che. Bọn lính hành quân, càn quét mệt, ghé vào má đá

(Tiếp theo trang 47)

Gốc cây tràm trong vườn nhà, nơi trước đây là bãi mìn Lê Văn Bì đã dẫn địch vào để tiêu diệt chúng

Ảnh: Thanh Phong

NGƯỜI ANH HÙNG Ở VƯỜN MẬN... (Tiếp theo trang 7)

nghe? Một tên động báng súng xuống nền mộ chơi... Thật bất ngờ và nghiệt ngã! Chúng phát hiện phía dưới rỗng. Chúng khui hầm và bắt được Việt Sơn! Bọn giặc đem anh về Cái Răng, tra khảo rất dã man, nhằm khai thác, hòng tìm manh mối để bóc vỏ các cơ sở cách mạng...

Buổi sáng cuối mùa xuân năm ấy. Cái ngày mà mẹ Gầy không thể nào quên được - ngày 11 tháng 04 năm 1971! - Khi những giọt sương chưa tan hết trên những chùm hoa mận trắng tinh khôi, Vườn Mận như thức dậy sớm hơn bởi tiếng quần đảo của trực thăng và máy bay trinh sát!... Người ta thấy bọn lính, áp giải Việt Sơn, về nơi anh đã bị bắt, để chỉ những hầm bí mật.

Việt Sơn, chắc đã có suy nghĩ hành động cho chuyển trở về! Anh hứa với giặc, sẽ dẫn chúng về Vườn Mận để chỉ hầm súng của Tiểu đoàn Tây Đô. Anh bình thần, tỉnh táo, dẫn dụ chúng vào nơi mà anh đã gài sẵn một trái pháo 105 ly! Đó là một gò đất khá cao. Bọn lính bu lại tìm hầm bí mật để khui. Bằng bản lĩnh của một **chiến sĩ an ninh vũ trang**, Việt Sơn dùng chân đá vào bộ phận kích hỏa, anh nhanh nhẹn lách mình qua phía bên kia gò đất và thoát chạy về phía rạch Mặt Trăng gần đó. Một tiếng nổ long trời lở đất, bụi khói mù mịt... Tên sĩ quan chỉ huy và 9 tên lính của đại đội áp giải chỉ còn là đồng thịt vụn! 14 tên khác bị thương rên la, thảm thiết! Một vài tên còn sống sót, hoàn hồn đuổi theo Việt Sơn. Do tay bị còng phía sau lưng, nên Việt Sơn không chạy xa được. Chúng bắn chết anh tại Bờ Sấn của Vườn Mận. Việt Sơn đã anh dũng hy sinh vì Tổ quốc! Anh đã lập nên một chiến công bằng chính xương máu của mình! Một câu chuyện như là huyền thoại, cảm động và bi hùng!...

"Lúc đó. Tôi khoảng mười bốn, mười lăm tuổi. Còn nhớ rất rõ!". Anh Lê Văn Thái, con của mẹ Việt Nam Anh hùng Tạ Thị Phi và liệt sĩ Lê Văn Tiểu ở Vườn Mận kể lại: "Bọn lính dẫn chú Bi đi ngang qua vườn tôi. Chú bị còng tay, mặt mày bầm tím. Có một tên chỉ huy đeo

hai bông mai trên miệng túi, lăm lăm khẩu súng ngắn, còn bọn lính thì luôn miệng quát tháo, chửi thề. Chúng dẫn chú Bi vào Bờ Sấn trong Vườn Mận, gài chòi ông Tư Kinh... Khoảng gần nửa tiếng sau, tôi nghe một tiếng nổ lớn kinh hồn, như sét đánh! Một số lính đi sau, chạy giạt trở lại, mặt mày xanh lét, sợ hãi, hoảng hốt kêu lên: "**Nó dẫn tụi mình vô bãi mìn!**... Ông Trung úy chết rồi!"...

Sau sự hy sinh của đồng chí Việt Sơn. Huyện ủy Châu Thành - Vòng Cung phát động, mở hội nghị phát huy gương chiến đấu, hy sinh dũng cảm của đ/c Việt Sơn. Các xã ven thành phố Cần Thơ bừng bừng khí thế tiến công, đẩy mạnh thể trận chiến tranh nhân dân, tiêu hao, tiêu diệt địch để trả thù cho đồng bào, đồng chí, đồng thời rút kinh nghiệm trong việc bám dân, bám địch, tránh bị phát hiện, bảo toàn lực lượng và cơ sở...

Đã hơn một phần tư thế kỷ trôi qua. Hôm nay chúng tôi trở về chiến trường xưa. Chúng tôi đến nơi, mà thửa ấy không một ngày bình yên. Những khu vườn hai bên đường, giờ đã xanh ngát một màu xanh như ngọc. Quê hương của anh hùng Việt Sơn đang từng ngày thay da đổi thịt: Phường Long Tuyền đã được tuyên dương danh hiệu cao quý Anh hùng LLVTND vào năm 1994, được công nhận là phường văn hóa đầu tiên của thành phố Cần Thơ trong năm đầu của thiên niên kỷ mới. Đời sống người dân đã khá giàu hơn trước, nhà tường san sát, hầu như nhà nào cũng có xe máy, phường tiện nghe nhìn. Long Tuyền gần như đã phủ toàn bộ lưới điện quốc gia; đã bê tông hóa trên 90% lộ nông thôn liên ấp; đã hoàn thành phổ cập cấp hai. Phường có một trung tâm y tế toàn khoa, phục vụ sức khỏe cho nhân dân trong vùng; trên 75% hộ gia đình có nước sạch sinh hoạt. Tình hình an ninh, trật tự, an toàn xã hội được bảo đảm tốt. Tỷ nạn xã hội được hạn chế đến mức thấp nhất, nhiều năm liền không có xảy ra trọng án; Nhiều thanh niên đã làm tốt nghĩa vụ quân sự, có một số gắn bó đời mình với

binh nghiệp và không ít sĩ quan ưu tú đã mang hàm "tá". Chợ búa sầm uất, thương mại dịch vụ nhộn nhịp... Đặc biệt, phường Long Tuyền là một trong những điển hình của cả nước về việc chăm lo cho các gia đình chính sách. Chỉ tính riêng trong năm 2004 đã có tới 72 căn nhà tình nghĩa, tình thương, được trao tặng cho người có công và những hộ nhân dân nghèo, neo đơn. Đảng bộ Long Tuyền 15 năm liền đạt danh hiệu "Trong sạch, vững mạnh"! Đội ngũ cán bộ được trẻ hóa, có trình độ, năng lực và trách nhiệm, đáp ứng tốt những yêu cầu, nhiệm vụ chính trị của Đảng và Nhà nước trong công cuộc đổi mới. Đoàn phường thường xuyên kết hợp với các ban ngành, đoàn thể, tổ chức giáo dục học tập truyền thống cho thanh niên về những gương anh hùng, liệt sĩ, gương người tốt việc tốt...

Bên cạnh những thành tựu đáng tự hào, cũng còn không ít khó khăn của một phường vừa mới thành lập đang chuyển mình, hòa nhập vào nhịp sống chung của một thành phố trẻ. Đồng chí Nguyễn Thị Kim Thảo - Bí thư Đảng ủy phường - người con gái của đất Long Tuyền, lớn lên từ phong trào, từ những năm tháng còn lắm gian nan, bể bộn của quê hương sau ngày giải phóng. Tôi biết chị khá lâu. Chị cười tươi, khiến chúng tôi có cảm giác như mới ngày nào gặp chị còn rất trẻ... và xinh đẹp, thanh gia cách mạng với tuổi đời chưa quá hai mươi! Đã gần ba mươi năm. Thời gian như nước chảy qua cầu. Thời gian trôi qua chẳng chờ đợi ai! Và quê hương cũng đang từng ngày đổi mới, với những tấm lòng còn lặn lội trần trụi vì một ngày mai... Chị Kim Thảo nói như một lời tâm sự: "Bắt đầu từ năm 2005, Đảng bộ và chính quyền sẽ thực hiện nâng chất phường văn hóa. Các mục tiêu phấn đấu, xét cho cùng, tất cả là vì hạnh phúc của nhân dân, vì quê hương giàu đẹp..."

Chúng tôi thấp hươu tưởng niệm và già từ người bạn đời của anh hùng Việt Sơn. Mẹ Gầy bây giờ tóc đã bạc trắng gần hết mái đầu. Tôi khẽ nhìn vào đôi mắt của mẹ, đôi mắt đã thấp thoáng bóng chiều tà... đôi mắt của một thời xa vắng,

(Xem tiếp trang 48)

NGƯỜI ANH HÙNG Ở VƯỜN MẶN...

(Tiếp theo trang 47)

đợi trông! Hình như mẹ sinh ra đời để nuôi chồng đánh giặc, nuôi con thừa đạn bom khói lửa... Dáng mẹ gầy, kham khổ bởi dải dầu mưa nắng đồng ruộng nhưng lòng mẹ vẫn sạch trong như những bông hoa mận trắng, tinh khôi giữa Vườn Mận ngày ấy và bây giờ...

Chúng tôi trở về, nhưng lòng vẫn còn lưu luyến Vườn Mận. Lòng chúng tôi dâng lên một cảm xúc, một niềm tin mãnh liệt rằng: Đất nước ta, Đảng ta, những bà mẹ Việt Nam đã sản sinh ra những người con, những anh hùng, nhiều anh hùng trung kiên, bất khuất như Việt Sơn - Lê Văn Bì, thì mãi mãi không có kẻ thù nào có thể bắt chúng ta khuất phục được...

Vườn Mận ngày nay không còn nhiều mận như ngày trước nữa. Những cây mận cổ thụ còn sót lại, bây giờ mỗi mùa vẫn dung đưa hoa trắng, như gợi nhớ cho ta một thời vẻ vang, hào hùng nhưng cũng lắm đau thương, bi tráng... Và, tượng đài hôm nay đang được khởi công xây dựng tại Vườn Mận, để ghi nhớ công lao những người đi trước và nhắc nhở chúng ta không được phép lãng quên quá khứ!

... Tạm biệt Vườn Mận thân thương.
Chào đất Cần Thơ giàu đẹp, anh hùng!

ĐẶNG HOÀNG THẨM